

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 27.02.2024).

2. Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 06.12.2021 у справі № 663/820/15-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101829915> (дата звернення: 27.02.2024).

УДК 343.98

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/651-652

Денис ЮР'ЄВ

старший викладач кафедри
кримінального процесу
та стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ЗЛОЧИНІВ НА МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ, ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ ГРУПАМИ

Фінансові злочини, які вчиняються організованими злочинними групами, становлять серйозну загрозу для стабільності економічного середовища та соціальної безпеки в сучасному світі. Злочинні організації все частіше вдаються до схем, спрямованих на незаконне набуття та розподіл фінансових ресурсів, порушуючи тим самим закони та порядок. Розслідування таких фінансових проступків вимагає не лише високого рівня експертизи у сфері правопорядку та фінансів, але й постійного удосконалення методів боротьби з цим явищем.

У цьому контексті важливо розглядати не лише факт самого злочину, а й складні структури та механізми, які стоять за його вчиненням. Організовані злочинні групи використовують різноманітні стратегії та техніки для ухилення від відповідальності, змивання коштів, та легалізації доходів від злочинів. Завдання правоохоронних органів полягає не лише у виявленні цих протиправних дій, але й у розробці ефективних стратегій їх запобігання та припинення.

У цьому контексті розгляд особливостей розслідування фінансових злочинів, вчинених організованими злочинними групами, стає актуальним завданням для сучасного правоохоронного співтовариства. Цей високотехнологічний та динамічний процес вимагає поєднання професійної експертизи, технологічних інновацій та міжнародного співробітництва для успішного вирішення викликів, що виникають у сфері фінансово-економічного криміналу. У даному контексті важливо розглядати не лише сам факт вчинення злочину, але й системні фактори, які сприяють його поширенню, для розробки ефективних стратегій протидії та запобігання цьому явищу в майбутньому [1, с. 115].

У країнах з ринковою економікою фінансові злочини, як правило, вчиняються організованими злочинними групами (далі – ОЗГ). ОЗГ мають добре налагоджену структуру, оснащені сучасними технологіями, використовують методи насильства та корупції для досягнення своїх цілей.

Розслідування фінансових злочинів, вчинених ОЗГ, є складним і трудомістким завданням. Воно вимагає від слідчих спеціальних знань і навичок, а також використання сучасних методів та засобів розслідування.

До особливостей розслідування фінансових злочинів, вчинених ОЗГ, можна віднести такі:

- складність і різноманітність фактичних обставин справи. Фінансова злочинність характеризується різноманітністю способів вчинення злочинів, а також різноманітністю об'єктів злочинних посягань. Це ускладнює розслідування, оскільки вимагає від слідчих глибоких знань у галузі економіки, фінансів, бухгалтерського обліку та інших галузях;
- закритість і конспіративність злочинної діяльності. ОЗГ прагнуть приховати свою діяльність від правоохоронних органів. Вони використовують складні схеми вчинення злочинів, а також методи маскування та приховування злочинних доходів. Це ускладнює

виявлення та розслідування злочинів;

– корумпованість окремих працівників правоохоронних органів. ОЗГ часто використовують методи корупції для досягнення своїх цілей. Вони можуть підкупити працівників правоохоронних органів, щоб ті не здійснювали розслідування або затягували його. Це ускладнює та уповільнює розслідування [2, с. 9].

Також особливу увагу треба приділити кримінальним правопорушенням, вчинених на металургійних підприємствах. На сьогодні бізнес у сфері металолому є доволі поширеним, але не завжди законним.

Розслідування таких кримінальних правопорушень ускладнюється тим, що немає фіксованої кількості металу, яка буде достатньою для визнання такого факту кримінальним правопорушенням. На сьогодні питання достатньої кількості наявного металу для внесення відомостей за фактом вчинення кримінального правопорушення вирішується на розсуд органів прокуратури. Так в різних областях – це різна величина. Тому для розслідування кримінальних правопорушень на металургійних підприємствах необхідно, передусім, мати нагороджену взаємодію органів Національної поліції з органами прокуратури.

Для успішного розслідування фінансових злочинів, вчинених ОЗГ, необхідно застосовувати комплексний підхід, який містить у собі такі елементи:

– проведення оперативно-розшукової діяльності. Оперативно-розшукова діяльність є важливим інструментом для виявлення та розслідування фінансових злочинів. Оперативники можуть отримати інформацію про діяльність ОЗГ, її членів та способи вчинення злочинів;

– залучення експертів. Для встановлення обставин фінансових злочинів часто необхідна допомога експертів у галузі економіки, фінансів, бухгалтерського обліку та інших галузях;

– міжнародне співробітництво. Фінансова злочинність має транснаціональний характер. Тому для успішного розслідування таких злочинів необхідне міжнародне співробітництво між правоохоронними органами різних країн.

В Україні останніми роками спостерігається тенденція до збільшення обсягів фінансової злочинності, вчиненої ОЗГ. Це пов'язано з низкою факторів, зокрема з розвитком ринкової економіки, зростанням рівня корупції в державі, а також з активізацією діяльності транснаціональних злочинних організацій [3, с. 58].

Для боротьби з фінансовою злочинністю, вчиненою ОЗГ, в Україні необхідно вжити таких заходів:

1. Поліпшення нормативно-правового регулювання у сфері боротьби з фінансовою злочинністю. Необхідно внести зміни до чинного законодавства, які б удосконалили механізм запобігання та протидії фінансовій злочинності.

2. Підвищення кваліфікації працівників правоохоронних органів. Слідчі та оперативники повинні мати глибокі знання у галузі економіки, фінансів, бухгалтерського обліку та інших галузях, а також навички застосування сучасних методів та засобів розслідування.

3. Розвиток міжнародного співробітництва. Правоохоронні органи України повинні активізувати міжнародне співробітництво з правоохоронними органами інших країн для боротьби з транснаціональними злочинними організаціями.

Отже, успішна боротьба з фінансовою злочинністю, вчиненою ОЗГ, є важливою умовою для забезпечення економічної безпеки держави та захисту інтересів громадян.

1. Строкович Г. В., Гончарук С. В. Взаємозв'язок економічних категорій «фінанси», «фінансування», «фінансове забезпечення», «фінансові ресурси». *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 16. С. 113–120.

2. Бандурка О. М., Литвинов О. М. Системний аналіз щодо механізму протидії злочинності. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2014. № 8. С. 6–12.

3. Жаровська Г. П. Основні моделі транснаціональних злочинних організацій. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 1 (15). С. 49–60.